

maar hield rekening met de wensen van de leden van de Hoge Raad: hij liet zich eerst installeren na 1 september '41 – de datum waarop in normale omstandigheden aan Visser ontslag zou zijn verleend wegens het bereiken van de zeventigjarige leeftijd.

Was dat zijnerzijds alleen maar tactiek? Wij menen van niet.

Van Loon was 'fout', maar minder 'fout' dan anderen. Hij zou zich later vaak ernstig moeite geven ten gunste van politieke gevangenen en daarmee de levendige irritatie van de *Sicherheitspolizei* opwekken. Aan de gang van zaken in de Hoge Raad nam hij als regel alleen deel wanneer er een geval kwam dat op zijn eigen gebied lag: het octrooirecht. Er viel met hem te praten en hij trad, een enkele uitzondering daargelaten (men denke aan zijn weigering, mr. Haga de eed af te nemen), niet fanatiek op. Misschien paste hij zich ook zijnerzijds aan de leden van de Hoge Raad aan; hunnerzijds deden verscheidenen van die leden hetzelfde met betrekking tot hem. Niet allen! Toen in juli '41 door Seyss-Inquart bepaald werd dat leden van de rechterlijke macht, zodra zij vijf-en-zestig werden, ontslag zouden krijgen, wilde Schrieke zich moeite geven opdat voor de Hoge Raad een uitzondering gemaakt zou worden. Kusters weigerde voor die gunst in aanmerking te komen, aan een andere raadshere, mr. dr. J. van Gelein Vitringa, werd zij door de bezetter onthouden, maar aan twee raadsheren, van wie de bezetter kennelijk geen tegenstand dachtte, werd zij verleend: aan prof. mr. B. M. Taverne en aan zijn collega mr. R. W. J. C. de Menthon Bake; beiden waren lid van de Kamer voor strafzaken. De ontstane vacatures werden aangevuld – aangevuld door de benoeming van juristen die of NSB'ers waren of in de ogen van de bezetter in voldoende mate pro-Duits, althans tot aanpassing geneigd. De groep der vooroorlogse leden bleef evenwel de meerderheid vormen en wij achten het tekenend dat het een NSB'er na zijn benoeming tot raadshere in de Hoge Raad al bij zijn intrede opviel (hij had heel iets anders verwacht!), 'dat van Loon door de grote meerderheid van de leden van dat college met beleefdheid en zelfs met onderscheiding werd behandeld.'¹ Slechts voor twee raadsheren maakte deze NSB'er een uitzondering: voor mr. J. E. van der Meulen en voor mr. F. J. A. Hijink.

Op nog een derde raadshere had de constatering van de bedoelde NSB'er geen betrekking: op mr. J. Donner, lid van de Kamer voor belastingzaken. Donner was in de lente van '41 al twee keer gearresteerd geweest en was op 1 juli '41 opnieuw gearresteerd, nu als lid van de groep der anti-revolutionaire voormannen. Hij werd vanuit het kamp te Schoorl aan de groep der 'Indi-

¹ BG-Den Haag, raadshere-comm.: p.v. inz. J. van Loon (18 maart 1946), p. 1 (getuige W. M. A. W.) (Doc I-1077, a-12).